

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МАЛИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті проаналізовано основні проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. Визначено напрями вирішення проблем в системі управління малим підприємством.

***Ключові слова:** підприємницька структура, система управління, мале підприємство, стабільний розвиток, механізм управління, національна економіка.*

Summary.

The article analyzes the main problems of small business development in Ukraine. The directions of solving pressing problems in the small enterprise management system are defined

***Key words:** entrepreneurial structure, management system, small enterprise, stable development, management mechanism, national economy.*

Досвід більшості європейських країн засвідчує, що малі підприємства відіграють важливу роль у розвитку економіки країни. Адже малі підприємства вважаються найбільш динамічними та інноваційними суб'єктами ринкових відносин. Водночас сучасні тенденції розвитку суспільного виробництва, такі як глобалізація економіки, загострення конкурентної боротьби, стрімке розповсюдження сучасних технологій загрожують самому існуванню малих підприємств. Тому вивчення особливостей управління малими підприємствами та їх розвитком має першочергове значення.

Дослідженню проблем розвитку підприємницьких структур присвячені праці М. Алімана, Р. Брейлі, Є. Бріггема, З. Варналій, Р. Каплан, Б. Коласса, І. Маркіної, Н. Міценко, Л. Худолій та інших. Їх здобутки є корисними і формують основу для подальшого конструктивного вирішення проблем розвитку малих підприємств в нашій країні [2 - 5].

Відповідно до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» № 4618-VI від 22.03.2012 запроваджено нові критерії визначення малих, середніх і великих підприємств. Так, відтепер малим підприємством є юридична (фізична) особа, суб'єкт підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми, у яких середня чисельність працюючих за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб і обсяг річного валового доходу не перевищує 10 млн. євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [1].

Слід зазначити, що в Україні розвиток малого підприємництва стримує пошук джерел додаткового фінансування їх діяльності. Як свідчить практика, для більшості вітчизняних малих підприємств основним джерелом фінансування є власні кошти підприємців. Проте, задовольнити потреби у фінансуванні лише за рахунок цього виду ресурсів можуть далеко не всі малі підприємства.

Вибір оптимальних джерел фінансування залишається поза зоною уваги власника малого підприємства. Малі підприємства постійно відчувають дефіцит власного капіталу, тому їм доводиться вдаватись до запозичень. Вирішити проблему фінансування малого бізнесу можна через широке використання державних програм підтримки малого бізнесу, що включали б кредитування малих підприємств на пільгових умовах.

Серед інших проблем доцільно визначити такі: дослідження закономірностей становлення і розвитку управління в умовах економічних реформ; формування нової системи функцій і методів управління; створення механізму взаємодії держави і підприємницьких структур; дослідження механізмів ефективного управління трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами виробництва тощо.

Всі перелічені проблеми існують і впливають на рівень ділової активності малих підприємств, й саме їхня майстерність полягає у здатності швидко пристосуватися до змін у зовнішньому середовищі та використати необхідні способи та прийоми зменшення невизначеності для досягнення основної мети - одержання підприємницького прибутку [3].

За нашим дослідженням, при становленні системи управління малими підприємствами в умовах економічних реформ необхідно використовувати такі принципи управління, які сприяють адаптованості малих підприємств до вимог конкурентного середовища, а саме: формування органічного (гнучкого) типу організаційної структури управління; орієнтація на діяльність в умовах локального ринку; використання в практиці управління основ функціонування «малих груп».

Загальними завданнями системи управління малим підприємствами є:

- 1) переорієнтація управлінських механізмів на кінцеві результати трудового процесу, групових задач, нововведень;
- 2) розробка режимів роботи з більш гнучкими параметрами, індивідуальних умов праці;
- 3) розширення стимулюючого інструментарію;
- 4) довгостроковий розвиток (планування кар'єри) ключових груп працівників;
- 5) формування нового господарського мислення працівників, що стимулюють динамічні зміни і підприємницький стиль роботи.

Отже, основною характерною рисою малих підприємств є поєднання власності на засоби виробництва і функції управління ними в одній особі, тобто єдність капіталу-власності і капіталу-функції, що справляє суттєвий вплив на становлення системи управління малих підприємств і в цілому на результативність їх діяльності.

Висновки

Діяльність малих підприємств має свою специфіку, яка вимагає від підприємців універсалізації знань і практичних навичок щодо ведення бізнесу та управління підприємством. Для посилення ролі системи управління малими підприємствами необхідно розробити та прийняти відповідні законодавчі акти, в яких мають бути закріплені принципи та стандарти діяльності малих підприємств. В разі вдосконалення законодавства з питань лізингу, в якості перспективного інструменту фінансування основних фондів малих підприємств міг би виступити фінансовий лізинг, як це відбулося у країнах з високим рівнем економічного розвитку.

Розвиток малого бізнесу та системи управління малими підприємствами сприяє вирішенню низки актуальних проблем, а саме: формуванню середнього класу, який є основою соціально-економічних реформ, гарантом політичної стабільності та демократичного розвитку суспільства; створенню нових додаткових робочих місць та зниженню рівня безробіття тощо. Отже, важливе значення у забезпеченні успішного розвитку малих підприємств відіграє надійна система управління ними, що є підставою для подальшого розгляду даної проблеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012р. № 4618-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4618-VI>
2. Варналій З.С. Пріоритети вдосконалення державної політики розвитку малого підприємництва в Україні /З.С. Варналій, Т.Г. Васильців, Д.С. Покришка // Стратегічні пріоритети. – 2014. – No2. – С.49-54.
3. Пивоваров М.Г. Формування та розвиток малих підприємств як основи підприємництва: монографія / М.Г. Пивоваров. – Запоріжжя: КПУ, 2010. – 415 с.
4. Худолій Л.М. Фінансово-кредитний механізм: його структура і управління. Теорія фінансів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finexy.com/archives/99>.
5. Шведюк О. Визначення мережевої структури як сучасної форми координації економічної діяльності //Актуальні проблеми економіки. – 2010. – No5 (107). – С. 22-29.

Шварц Ірина Володимирівна – к.е.н., доц.каф. ПФД, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця.

Shvarts Iryna Volodymyrivna – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of Department of entrepreneurship and financial activities, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia, e-mail: s.irinach502@gmail.com